

QUÈ ÉS L'ESTRATÈGIA COM3

Taula d'entitats
del Tercer Sector Social
de Catalunya

GÈNESI I OBJECTIUS

Al Tercer Sector Social de Catalunya han sorgit, des de fa temps, **nombroses iniciatives i projectes** orientats al desenvolupament d'un model d'atenció comunitària centrada en la persona. Això queda palès en les nombroses bones pràctiques recollides en l'estudi de l'Estratègia COM3; i en el fet que, si ens comparem amb altres països europeus, no estem tan lluny de les societats capdavanteres i les experiències més reeixides en l'atenció social a les persones.

La Taula del Tercer Sector Social de Catalunya va impulsar l'any 2015 l'Estratègia COM3 amb l'objectiu d'articular **una estratègia sistemàtica, participativa i transversal del conjunt del Tercer Sector Social català** per estructurar, enfortir i fer extensiu aquest model d'atenció a les persones en tots els àmbits i en tot el territori.

L'Estratègia COM3 parteix d'aquestes experiències ja existents, i alhora de l'**Estratègia Europa 2014-2020** en la qual la transició d'un model d'atenció residencial a un model d'atenció de base comunitària figura entre una de les seves prioritats, sobre la base del full de ruta traçat des de 2012 per l'European Expert Group on the Transition from Institutional to Community-based Care (EEG), format per representants de les plataformes europees de referència en els àmbits de la discapacitat, la salut mental, la gent gran, el sensellarisme, la pobresa, la infància i la joventut.

L'Estratègia COM3 s'inicià el desembre de 2015, a partir dels treballs d'un grup intern de la **Taula del Tercer Sector** en el que hi han vingut participant 17 de les seves federacions membres.

Posteriorment, el juny de 2016, dos representants del Grup d'Experts Europeus foren convidats per la Taula del Tercer Sector a participar en un debat sobre aquesta temàtica dins el **V Congrés del Tercer Sector Social que tingué lloc a Barcelona**.

I, finalment, el juliol de 2016, l'Estratègia COM3 obtingué el reconeixement i el suport del **Govern de Catalunya** per mitjà del III Pla de Suport al Tercer Sector Social, en el qual aquest es compromet a "donar suport a la transició del model d'atenció social del Tercer Sector Social vers un model més comunitari en la provisió de serveis, per mitjà, entre altres, de la canalització de fons europeus i, si s'escau, de l'impuls dels canvis normatius necessaris".

Els **objectius** de l'Estratègia COM3 són els següents:

- Diagnosticar millor les limitacions del model residencial i definir el model d'atenció comunitària centrada en la persona
- Conèixer, recollir i disseminar les bones pràctiques ja existents, tant a Catalunya com en altres països i territoris
- Dissenyar plans sectorials per estendre la transició de model
- Generar nous espais de coordinació i de gestió del procés de canvi
- Contribuir a la millora dels serveis comunitaris ja existents
- Impulsar la millora de les capacitats dels professionals i voluntaris
- Sensibilitzar la ciutadania i els usuaris sobre les virtuts del model
- Mobilitzar recursos i finançament, en particular finançament europeu, per a la dotació o adaptació de les infraestructures necessàries

DIAGNÒSTIC

En una primera fase, desenvolupada durant l'any 2017, l'Estratègia COM3 ha realitzat una aproximació al sistema actual d'atenció a les persones a Catalunya, per **diagnosticar el grau de proximitat** respecte al model comunitari centrat en la persona. Aquest diagnòstic ha estat realitzat per l'equip d'investigadors de l'àrea d'innovació social de la Fundació Institut Cerdà; amb la col·laboració i el finançament d'un conjunt d'institucions i empreses privades; la participació i la col·laboració del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, i del Departament de Salut de la Generalitat; i l'assessorament del següent grup de sis experts i acadèmics proposats per les federacions participants:

- Sra. Marina Geli, Universitat de Vic
- Sr. Joan Canimas, Universitat de Girona
- Sra. Mercè Mas, Consell de la Gent Gran de Catalunya
- Sr. Toni Vilà, Universitat Autònoma de Barcelona
- Sra. Ana Maria Bonafont, Universitat de Vic
- Sra. Pilar Rodriguez, Fundación Pílares

Aquest diagnòstic s'ha estructurat en 9 **àmbits o col·lectius**, malgrat que aquest plantejament per àmbits ha estat merament instrumental, atès que l'objectiu del model comunitari centrat en la persona és precisament **esborrar les fronteres entre els àmbits**, així com entre les perspectives social i sanitària, creant serveis organitzats en itineraris en els quals el centre sigui la persona i no l'àmbit al qual pertany.

A més de l'esmentat diagnòstic, l'Estratègia COM3 també ha realitzat una aproximació a models avançats d'atenció comunitària centrada en la persona en **altres països i territoris**, concretament a Flandes (Bèlgica), Gal·les (Regne Unit) i San Luís (Argentina).

MARC CONCEPTUAL I CONFIGURACIÓ DEL MODEL

El model d'atenció comunitària centrada en la persona es fonamenta en els principis de **dignitat, capacitat i autonomia** de la persona. I ha estat definit com aquell model d'atenció "que promou les **condicions necessàries** per a la consecució de millores en tots els àmbits de **la qualitat de vida i el benestar de la persona**, partint del ple respecte a:

- **La seva dignitat i drets**
- **El seus interessos i preferències**
- **La seva participació activa**

La finalitat és assolir el **màxim benestar per a la persona atesa**, combinat amb la màxima **independència** i el major grau d'**autocontrol** possible sobre la seva pròpia vida quotidiana.

Es pretén passar d'un model **institucionalitzat, rígid i impersonal** de prestació de serveis, a la prestació de suports que permetin desenvolupar en cada circumstància de la persona les **respostes més flexibles i adequades** a les seves necessitats vitals. Per això el model d'atenció comunitària centrada en la persona ha de ser:

- **Integral**
- **Personalitzat**
- **Transversal**

en relació als diferents àmbits que l'afecten de forma rellevant.

Un dels grans reptes del nou model és, justament, superar la visió fragmentada i els compartiments estancs en la prestació de serveis, per transformar el sistema en funció dels **itineraris personals** i la **trajectòria vital** de l'usuari.

ELS SIS VECTORS QUE DEFINEIXEN EL MODEL

Durant l'elaboració del diagnòstic de l'Estratègia COM3 s'ha consensuat amb tots els agents implicats (Govern, federacions participants, experts acadèmics, institucions col·laboradores) els 6 vectors que defineixen el model comunitari centrat en la persona. Posteriorment, els diversos serveis i cadascun dels àmbits s'han valorat en funció d'aquestes vectors:

- **Atenció des de la comunitat:** grau en el qual un determinat servei és exercit des de l'entorn comunitari (i no per estructures professionals aïllades).
- **Integrat amb altres serveis:** grau de connexió o adequació d'un servei amb altres prestacions i serveis que pot rebre un mateix usuari.
- **Personalitzat:** possibilitat d'adequació d'un servei a les necessitats i requeriments d'un usuari.
- **Autonomia de decisió:** grau en el qual la persona atesa pot exercir i fer prevaldre la seva voluntat en l'ús d'un servei.

- **Multidisciplinar sociosanitari:** visió integrada (no dissociada) de les perspectives social i sanitària.
- **Prevenció:** capacitat d'anticipació, de generació d'hàbits, pràctiques o conductes que preservin la salut, el benestar i l'autonomia de les persones.

L'anàlisi efectuada per l'Estratègia COM3 ha permès diagnosticar el grau de desenvolupament de cadascun d'aquests 6 vectors en els 9 àmbits indicats, i així conèixer i analitzar els punts forts i els punts febles de cada àmbit en relació al model comunitari centrat en la persona.

BONES PRÀCTIQUES

Finalment, d'acord amb els sis vectors assenyalats, s'han identificat 46 bones pràctiques al Tercer Sector Social de Catalunya vinculades als diversos àmbits o col·lectius. Aquestes bones pràctiques han estat proposades per les 17 federacions participants de l'Estratègia, i seleccionades pel grup d'experts i acadèmics col·laboradors, en funció de si inclouen els elements següents:

- **Gestor de cas:** si hi ha un professional que permet que l'usuari rebi un acompanyament personal permanent
- **Àmbits relacionats:** si, a banda de l'àmbit principal, els usuaris són d'altres àmbits secundaris
- **Agents implicats:** si altres persones o agrupacions participen de forma activa en el servei (família, voluntaris, professionals...)
- **Subjecte a serveis:** si depèn d'algun servei de titularitat pública
- **Comunitat:** si la comunitat hi juga un rol (domicili, instal·lacions, suport educatiu, ajudes laborals, comunitat veïnal...)

PROPERES ETAPES

D'acord amb el full de ruta dissenyat en els seus inicis, les etapes següents de l'Estratègia COM3 hauran de permetre estructurar, enfortir i fer extensiu aquest model d'atenció a les persones en tots els àmbits i en tot el territori, per mitjà de plans específics per a cada àmbit o col·lectiu. El desenvolupament d'aquestes noves fases haurà de comptar amb la realització dels treballs següents:

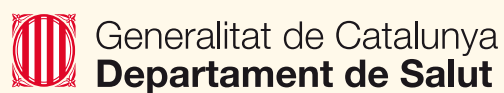
- Identificació dels canvis normatius necessaris per poder implementar el model definit per a cada àmbit i/o col·lectiu
- Elaboració d'una estratègia i un pla d'acció per a la implementació del model definit en cada àmbit i/o col·lectiu
- Disseny d'un pla de finançament i identificació de les fonts de finançament per a la implementació dels diversos plans d'acció.

En col·laboració amb:

Amb el Suport de:

Patrocinen:

